

ՊԻՈՍ Ժ. ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ

Սրտապաշտի օրինակ է ստուգիւ, վարքն ու գործունէութիւնը անծի մը, որ ինքնօգնութեամբ, հաստատամտութեամբ եւ ժիր ջանքի արժանիքով բարձրացած է ու եզակի կը փայլի մարդկութեան մէջ: Եւ Պիոս Ժ. ասոր գերազանց ու կենդանի օրինակն է՝ որ անտոմիկ վիճակէ՝ Բարձրագոյն Գահոյքի արժանացաւ: Իր վարքին ընթերցումը՝ կրթական ըլլալէ զատ, շահեկան դասեր ալ կը բովանդակէ ամենուս:

Հայրապետիս վարքին վրայ՝ 1908ի Բազմավէպի Դեկտեմբերի պրակին մէջ, արդէն հաշակ մը տուած ըլլալով, իր Քառանկարներէն յիշատակայ Գրեքեանին առթիւ, ներկայս՝ իբրեւ անոր կարեւոր լրացուցիչ ամփոփոյթը կը հրատարակեմ:

Կանխեմ ըսելու թէ ողբացեալ Պիոս Ժ. Քրիստոսի Եկեղեցւոյ Հայրապետաց շարքին մէջ արփափայլ կը կանգնի: Իր 11 տարուան Քառանկարայապետութեան ընթացքը՝ անխոնջ գործիչի, մեծ Վերանորոգիչի բնութիւնն ունի: P. A. Oldrà S. J. իր դազադին վրայ արտասանած դամբանականով պերճաբանօրէն կը պատմէ՝ իր Վարքը, գործունէութիւնը, եւ մահը, սելմ ու կորովի ոճով, որուն ունկնդրող բնութեամբ սգակիր հաւատացեալը՝ արտասուելով Հովուապետի մարմնոյն շուրջը՝ բեմախօսին կ'աղերսեն որ տպագիր հրատարակէ այս ոսկեղենիկ խօսքերը:

Հեղափոխարար Հովուապետիս մահուան տարեդարձին՝ P. Oldrà ի լոյս ընծայելով իւր գրքոյկը՝ զետեղեց զայն՝ իբրեւ Ծաղիկներու փունջ մը՝ անոր դամբանին վրայ, մաղթելով իր սուրբ հոգւոյն քաղցրասու-

թեամբ՝ եղբայրասպան պատերազմաց վախահան, խաղաղութեան վերադարձ:

Եւ ես հայացուցած այդ ամփոփ գրութիւնը, կը գետեղեմ՝ նոյնպէս Մեծ Անծին շիրմին վրայ՝ ի նշան երախտագէտ սիրոյ՝ իր ինծ շնորհիւս առանձին ունկնդրութեան, ինծ ցոյց տուած խանդաղակած գորովին, կենսատու խորհուրդներուն՝ յամի Տեառն 1914 ի 25 ապրիլի: Տայր երկիրը որ Եթէրական բարձունքէն հեղոյր գեղոյր պսօր իր սուրբ օրհնութիւնը ու օգնութիւնը մեր վրայ, եւ մեր Մարտիրոս Ագգիին վրայ:

ՍՈՒՐԲ ՔԱՀԱՆԱՅԱՊԵՏ ՄԸ

ՊԻՈՍ Ժ. ԳԵՐԵՋՄԱՆԻՆ ՎՐԱՅ ԶԵՏԵՂՈՒԱԾ ԵՄԱԿԵՓՈՒՆՋԸ՝ ՄԱՀՈՒԱՆ ՏԱՐԵԴԱՐՋԻՆ:

.... Հոգը դեռ նոր տեղէն է շարժած.
Եւ մարմնաբայ կ'ընդգն հոգսանց մը
Մարդկներու է կ'ախուսած.....
(ՄԱՆԵԼԱՅ)

Մինչդեռ թնդանօթը ահաւոր և խուլ կը գողայ Եւրոպայի մէջ ծայրէն միւսը. մինչդեռ մահուան ոգին յաղթական կը ճնճէ մեր գեղեցիկ երկրին ճանապարհներուն մէջ՝ ամէնուրեք կոտորած և դառնութիւն սերմանելով. մինչդեռ ազգեր աւրինախանձ մոլուցցով բորբոքած՝ իբրեւ կատղած վարազներ կը յարձակին իրարու դէմ՝ ահաւոր և յուսահատ խառնուրդի մէջ թաւալլելու՝ որոյ նմանին բովանդակ մարդկութեան պատմութեան մէջ չենք հանդիպիր, ահա՛ յանկարծ Վատիկանի պատկանելի ծերունոյ հեղահամբոյր դժմագիծը՝ տարօրինակ տգիշտութեամբ կը համակուի. ահա՛ դեռ աւելի խոր տխրութեամբ կը քաշկուի իր քաղցր հայե-